

[Statsministeren.]

Erik Eriksen og det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft i det mindste i deres stille sind vil give os denne indrømmelse. Når de erindrer sig den, må jeg sige noget populært valgagitation, både de konservative og venstre førte mod regeringen, synes jeg, de må føle sig tilskyndet dertil.

Jeg kommer derefter til spørgsmålet om stillingen efter valget og regeringsforhandlingerne. Valgresultatet skabte jo ikke klarhed. Selvfølgelig kan det diskuteres, om jeg straks burde have indgivet ministeriets demissionsbegæring. Naturligvis kan det diskuteres. Jeg henstillede i stedet dagen efter valget til kongen at rådføre sig med partilederne om regeringsspørgsmålet og føjede til, at jeg naturligvis omgående ønskede at træde tilbage, såfremt en større gruppe end socialdemokratiets var enig om en anden regering.

Jeg kan ikke se, at denne fremgangsmåde på noget punkt er angribelig.

Regeringsforhandlingerne kom, og hvad resultatet blev, er jo kendt. Disse forhandlinger om en anden regering har bekræftet, at der her i salen er et flertal, der ofte kritiserer regeringen, men det har ikke hidtil været muligt at samle et flertal imod den politiske hovedlinje, der er regeringens. Jeg skal iøvrigt ikke fordybe mig i årsagerne til oppositionens splittelse, da jeg synes, at socialdemokratiets ordfører, det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg), klart og udtømmende har redegjort herfor, men jeg er nødt til at beskæftige mig lidt med det ærede medlem hr. Ole Bjørn Krafts kritiske udtalelser om hele denne sag.

For det første forstod jeg, at det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft mente, at Knud Kristensen i 1947 havde båret sig parlamentarisk mere korrekt ad, end jeg gjorde nu i 1950. Det beror på en misforståelse, hvis det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft tror, at Knud Kristensen demissionerede dagen efter valget i 1947. Det gjorde han mig bekendt ikke. 3 dage efter valget — den 31. oktober — konfererede Knud Kristensen med konservative og venstre om dannelse af en ny regering. Først da et flertal af folketingets medlemmer offentligt havde udtalt sig imod ministeriet Knud Kristensens fortsættelse, indgav han otte dage efter valget venstreministeriets demission.

At denne fremgangsmåde skulle være mere parlamentarisk korrekt end den, jeg fulgte, forstår jeg ikke. Nogle timer efter valgresultatets offentliggørelse erklærede jeg overfor Hans Majestæt Kongen: valgresultatet er uklart, jeg må derfor råde Deres

Majestæt til personligt at rådføre sig med partierne angående regeringsspørgsmålet, da folketingets partiers stilling må være afgørende for ministeriets forbliven eller demission. Vil nogen vove at påstå, at denne fremgangsmåde ikke er korrekt og parlamentarisk uangribelig? Jeg må fastholde, at min handlemåde, både i forholdet til Hans Majestæt Kongen, til det høje ting og til befolkningen, har været korrekt og parlamentarisk uangribelig.

For det andet spurgte det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft om, hvorfor jeg ikke havde undersøgt andre end de nævnte muligheder for en flertalsregering og også undersøgt muligheden af en eventuel samlingsregering.

Må jeg tage det sidste først: samlingsregeringen. Man har jo også fra mange andre sider spurgt: Hvorfor danner man ikke under de nuværende splittede forhold en samlingsregering og lader samtlige demokratiske partier blive repræsenteret deri i henhold til deres styrke?

Man må jo være klar over, at hvis man forsøgte noget sådant, brød man med hele vor hidtidige parlamentariske tradition, der netop forudsætter, at partier eller koalitioner skal kunne skifte som regering. Går vi over til under normale forhold at etablere permanente samlingsregeringer, betyder det, at vi reducerer rigsdagens betydning og afskaffer oppositionen, i alt fald som vi hidtil har kendt dette begreb. Skal der være nogen mening i en sådan samlingsregering, og skal den kunne holde, måtte den jo arbejde efter princippet: hvad vi i regeringen kan blive enige om, gennemfører vi, hvad vi ikke kan blive enige om, lader vi ligge. Altså vetoret i regeringen for alle partier, der deltager, selv det mindste. Jeg tror, en sådan regering måtte lade meget ligge. De erfaringer, vi gjorde i samlingsregeringen i 1945, tilskynder efter min mening ikke os til at gentage eksperimentet. Det er klart, at en samlingsregering kan være berettiget, ja, kan være nødvendig i en ganske ekstraordinær situation, men jeg tror ikke, den er anvendelig og heller ikke ønskværdig under mere normale forhold.

En og anden vil måske sige, at vi netop i dag er i en ekstraordinær situation, og jeg skal være den sidste — det vil fremgå af mine senere bemærkninger —, der vil benægte, at vi er i en meget vanskelig situation. Men selv i den givne situation tror jeg ikke på, at det lod sig gøre at danne en samlingsregering af de demokratiske partier. Hvordan skulle den forøvrigt være mulig,